

Jesaja 41

- 1 Zwijs voor Mij, kustlanden, laten de volken de kracht vernieuwen. Laten zij naar voren komen, laten zij dan spreken, laten wij samen naar voren komen voor het oordeel.
- 2 Wie heeft vanwaar de zon opkomt de rechtvaardige doen opstaan, hem geroepen om te gaan? Wie heeft heidenvolken aan hem overgeleverd en doet hem koningen vertreden? Wie heeft hen als stof overgeleverd aan zijn zwaard, als wegwaaiende stoppels aan zijn boog?
- 3 Hij achtervolgde hen, trok verder in vrede, over een pad dat hij met zijn voeten niet eerder betrad.
- 4 Wie heeft dit bewerkt en gedaan? Hij Die de generaties riep vanaf het begin! Ik, de HEERE, Die de Eerste ben, en bij de laatsten ben Ik Dezelfde.
- 5 De kustlanden zagen het en werden bevreesd, de einden der aarde beefden; ze kwamen naderbij en traden toe.
- 6 De een hielp de ander, tegen zijn broeder zei hij: Wees sterk!
- 7 De vakman bemoedigde de edelsmid, hij die met de hamer gladmaakt, hem die op het aambeeld slaat, door van het soldeersel te zeggen: Het is goed. Daarna zette hij het vast met spijkers, zodat het niet zou wankelen.
- 8 Maar u, Israël, Mijn dienaar, u, Jakob, die Ik heb verkozen, het nageslacht van Abraham, die Mij liefhad,
- 9 u, die Ik gegrepen heb van de einden der aarde, geroepen uit haar uithoeken, en tegen wie Ik zei: U bent Mijn dienaar, Ik heb u verkozen, Ik heb u niet verworpen.
- 10 Wees niet bevreesd, want Ik ben met u, wees niet verschrikt, want Ik ben uw God. Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met Mijn rechterhand, die gerechtigheid werkt.
- 11 Zie, zij zullen beschaamd en te schande worden, allen die in woede tegen u ontstoken zijn. Zij zullen worden als niets, zij zullen omkomen, de mannen die u aanklagen.
- 12 U zult hen zoeken, maar u zult hen niet kunnen vinden, de mannen die zich tegen u keren. Zij zullen worden als niets, als volstrekt niets, de mannen die strijd tegen u voeren.
- 13 Want Ik ben de HEERE, uw God, Die uw rechterhand vastgrijpt en tegen u zegt: Wees niet bevreesd, Ik help u.
- 14 Wees niet bevreesd, wormpje Jakob, volkje Israël, ík help u, spreekt de HEERE, uw Verlosser is de Heilige van Israël.
- 15 Zie, Ik maak u tot een scherpe dorsslede, een nieuwe, met puntige pinnen. U zult bergen dorsen en verpulveren, en heuvels maken als kaf.
- 16 U zult ze wannen, de wind zal ze opnemen, en de storm zal ze verspreiden. Maar ú zult zich verheugen in de HEERE, in de Heilige van Israël zult u zich beroemen.
- 17 De ellendigen en de armen zoeken water, maar het is er niet, hun tong versmacht van dorst. ík, de HEERE, zal hen verhoren, Ik, de God van Israël, zal hen niet verlaten.
- 18 Ik zal op kale hoogten rivieren doen ontspringen, midden in valleien bronnen. Ik zal de woestijn maken tot een waterpoel, het dorre land tot waterbronnen.
- 19 Ik zal in de woestijn de ceder zetten, de acacia, de mirt en de oliehoudende boom. Ik zal in de wildernis de cipres plaatsen, samen met plataan en dennenboom,
- 20 opdat men ziet en erkent, bedenkt en tevens inziet dat de hand van de HEERE dit gedaan heeft, en de Heilige van Israël het geschapen heeft.
- 21 Kom naderbij met uw aanklacht, zegt de HEERE, kom maar naar voren met uw bewijzen, zegt de Koning van Jakob.
- 22 Laten zij naar voren brengen en ons bekendmakende dingen die zullen gebeuren. De dingen van vroeger – wat waren ze? Maak het bekend, en wij zullen het ter harte nemen en het einde ervan weten, of doe ons de komende dingen horen.
- 23 Maak de dingen bekend die hierna zullen komen, en wij zullen weten dat u goden bent. Doe

tenminste iets, goed of kwaad, en wij zullen verschrikt zijn en het tezamen inzien.

24 Zie, u bent minder dan niets, en uw werk is minder dan een nietig ding; een gruwel is hij die voor u kiest.

25 Ik doe iemand opstaan uit het noorden en Hij zal komen: vanwaar de zon opkomt zal Hij Mijn Naam aanroepen; Hij zal komen, de machthebbers als leem vertreden en zoals een pottenbakker klei treedt.

26 Wie heeft het van het begin af verkondigd, zodat wij het kunnen weten, of van tevoren, dat wij kunnen zeggen: Het is terecht? Maar er is niemand die het verkondigt, ook niemand die iets horen doet, ook niemand die uw woorden hoort.

27 Ik, de Eerste, zeg tegen Sion: Zie, zie ze daar! en tegen Jeruzalem: Ik zal een Vreugdebode geven.

28 Want Ik zag toe, maar er was niemand, zelfs niet onder dezen, er was geen raadsman, dat Ik hun iets zou vragen en zij Mij antwoord zouden geven.

29 Zie, zij allen zijn nietigheid, hun werken zijn niets, hun gegoten beelden zijn wind en leegte.

Wie is God en wie niet?

God wil een – soort van – eerlijke onafhankelijke uitspraak over de vraag ‘Wie God is en wie niet?’ God wil het aan de rechter voorleggen die geacht werd tot een eerlijk en onafhankelijk oordeel te komen. De HEERE daagt de kustlanden oftewel de volken hierbij uit om te komen met hun ervaringen en hun verhaal. De HEERE wil hen helpen om zo sterk mogelijk voor de dag te komen. Ze doen er verstandig aan – voordat ze iets zeggen – eerst maar eens even na te denken en hun sterke punten bij elkaar te vergaren. Op het moment dat zij er klaar voor zijn, wil de HEERE samen met de volken voor de rechter verschijnen om te horen wie van hen in het gelijk wordt gesteld: God of de volken met hun goden. Jesaja 41:1 *Zwijg voor Mij, kustlanden, laten de volken de kracht vernieuwen. Laten zij naar voren komen, laten zij dan spreken, laten wij samen naar voren komen voor het oordeel.* De HEERE begint vervolgens over koning Kores van Perzië. Feitelijk gaat het dus over een koning die pas 150 jaar later aan de macht zal komen in Perzië. Niemand zal ontkennen dat dit buitengewoon opmerkelijk is. De HEERE heeft aan het eind van Jesaja 39 de ballingschap onder Babel aangekondigd. Jesaja 39:6 *Het duurt niet lang meer, of alles wat zich in uw paleis bevindt, alles wat uw voorouders tot nu toe hebben vergaard, zal naar Babel worden weggesleept. Er blijft niets van over – zegt de HEER.* Het is niet zo gemakkelijk om de vinger op het jaartal te leggen, maar vanaf 610 v Chr. heeft Babel de hegemonie van Assur overgenomen in het Midden Oosten. Vanaf dat moment vinden er kleinere en grote wegvoeringen plaats van mensen uit Jeruzalem en Juda. In eerste instantie gaat het om notabelen waaronder de koning en zijn moeder en hoge officieren en smeden die de wapens maakten e.d. Het liep uit op de verwoesting van Jeruzalem in 586 v Chr. Vanaf 610 tot en met 540 v Chr. is een tijdsspanne van zo’n 70 jaar, ongeveer het tijdsbestek dat God had gesteld voor de ballingschap naar Babel. God voorziet reeds in de tijd van Jesaja dat daarna de Perzen en Meden aan de macht komen; iets wat bijzonder gunstig zal uitpakken voor Gods volk.

Kores II de Grote, de koning van Perzië 576-530 v Chr.

De HEERE, de God van Israel stelt in Jesaja dat Hij *de eerste en de laatste* dwz. de enige God is.

Jesaja 41:4	Wie heeft dit bewerkt en gedaan? Hij Die de generaties riep vanaf het begin! Ik, de HEERE, Die de Eerste ben, en bij de laatsten ben Ik Dezelfde.
Jesaja 41:27	Ik, de Eerste, zeg tegen Sion: Zie, zie ze daar! En tegen Jeruzalem: Ik zal een Vreugdebode geven.
Jesaja 43:10,11	U bent Mijn getuigen, spreekt de HEERE, en Mijn dienaar die Ik verkozen heb, opdat u het weet en Mij gelooft, en begrijpt dat Ik Dezelfde ben: vóór Mij is er geen God geformeerd en na Mij zal er geen zijn.
Jesaja 44:6	Zo zegt de HEERE, de Koning van Israël, zijn Verlosser, de HEERE van de legermachten: Ik ben de Eerste en Ik ben de Laatste, en buiten Mij is er geen God.
Jesaja 46:4	Tot uw ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot uw grijsheid toe zal Ík u dragen; Ík heb het gedaan en Ík zal u opnemen, Ík zal dragen en redden.
Jesaja 48:12	Luister naar Mij, Jakob, Israël, Mijn geroepene: Ik ben Dezelfde, Ik ben de Eerste, ook ben Ik de Laatste.
Hebreeën 13:8	Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en tot in eeuwigheid.
Openbaring 1:8	Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde, zegt de Heere, Die is en Die was en Die komt, de Almachtige.
Openbaring 1:17	En toen ik Hem zag, viel ik als dood aan Zijn voeten, en Hij legde Zijn rechterhand op mij en zei tegen mij: Wees niet bevreesd, Ik ben de Eerste en de Laatste,
Openbaring 22:13	En zie, Ik kom spoedig en Mijn loon is bij Mij om aan ieder te vergelden zoals zijn werk zal zijn. Ik ben de Alfa, en de Omega, het Begin en het Einde, de Eerste en de Laatste.

God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

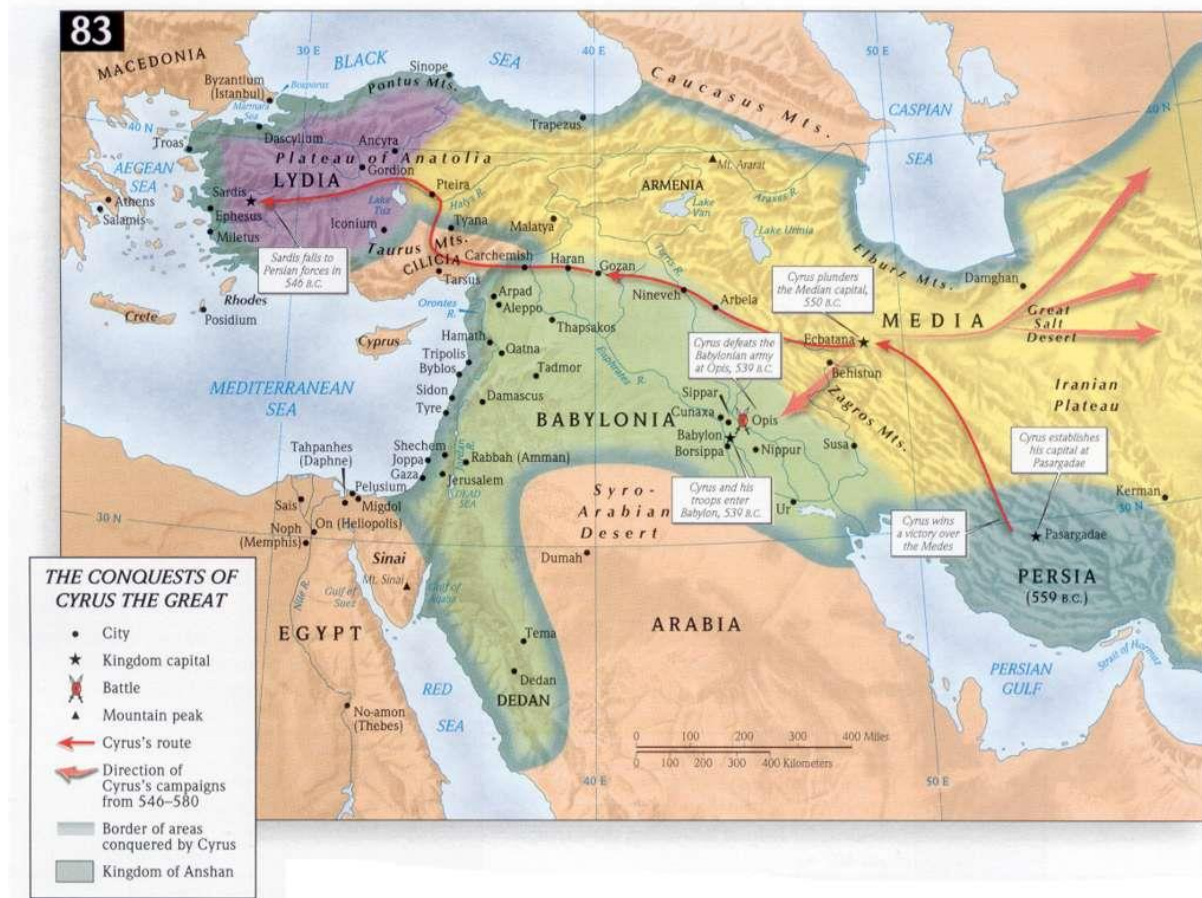

God voorzegt 150 jaar voor de datum de opkomst van koning Kores van Perzië.

De HEERE begint over Kores. Hij is de Perzische vorst die de heerschappij van Babel doorbreekt. God noemt hem *'de rechtvaardige die Hij heeft doen opstaan.'* Kores komt uit het Oosten, want dat is de plaats waar de zon opkomt. Perzië ligt ten oosten van Israel. Dat later in vers 25 ook sprake is van het Noorden kan wijzen op de macht die Perzië samen met Medië vormde, dat meer noordelijk ligt. Ook uit buiten-Bijbelse gegevens is duidelijk dat deze Perzische vorst in vrij kort tempo niet alleen Medië en Klein Azië heeft onderworpen, maar ook het grote Babel. Zie kader. Met Medië vormde Perzië de nieuwe wereldmacht. Jesaja 41:2 *Wie heeft vanwaar de zon opkomt de rechtvaardige doen opstaan, hem geroepen om te gaan? Wie heeft heidenvolken aan hem overgeleverd en doet hem koningen vertreden? Wie heeft hen als stof overgeleverd aan zijn zwaard, als wegwaaiende stoppels aan zijn*

boog? Opmerkelijk aan deze vorst was dat hij geen spoor van vernielingen achterliet; integendeel hij bracht vrede. Het grote Babel werd niet zonder bloedvergieten ingenomen. Toch lijkt de koning zich te beperken tot het onvermijdbare geweld. Ook gaf hij de volken die in ballingschap gevoerd waren de gelegenheid terug te keren naar het land van oorsprong, zoals ook Israel en de Judeeërs. Jesaja 41:3 *Hij achtervolgde hen, trok verder in vrede, over een pad dat hij met zijn voeten niet eerder betrad.* Het zou wellicht wat goedkoop zijn wanneer de HEERE *achteraf* zou vertellen dat Hij Kores aan zijn macht geholpen had. Maar dit wordt anders wanneer God dit 150 jaar vóór de datum vertelt. God weet niet alleen wat er in de verre toekomst gaat gebeuren, maar Hij heeft ook de hand in deze geschiedenis. Hij stelt vorsten aan en zet die af. Wanneer iemand dan ook vraagt: 'Wie dit is?' is het antwoord niet onverwacht: 'Het is de HEERE, de God van Israel.' Hij heeft dit bewerkt en gedaan. Hij is de Schepper. Hij is het Die de mens tot leven wekte en de mensen na hem. Hij, de Schepper van hemel en aarde heeft de geschiedenis in Zijn hand. Aan het eind van de geschiedenis is Hij er nog steeds, dezelfde God. Jesaja 41:4 *Wie heeft dit bewerkt en gedaan? Hij Die de generaties riep vanaf het begin! Ik, de HEERE, Die de Eerste ben, en bij de laatsten ben Ik Dezelfde.* Zie staatje. Cruciaal hierbij is dat God via Jesaja zo'n 150 jaar van te voren de opkomst van de Pers Kores heeft aangekondigd. Een ware profetie is een profetie die uitkomt. Deuteronomium 18:22 Niet alleen zijn deze dingen geschied overeenkomstig de voorzegging van de HEERE, de God van Israel maar tegelijkertijd is het ook een ijzersterk argument dat God de hand had in deze politieke omwenteling. Voor Israel is dit verder heel goed nieuws oftewel *een goede boodschap.*

De veldtochten van Kores de Grote.

Kores oftewel Cyrus de koning van de Perzen.

Volgens Herodotus volgde Cyrus in 559 v.Chr. zijn vader Cambyses I op als vorst in de gebieden die door de Perzen werden bewoond. Zij deden dat als vazal van het machtige rijk van de Meden. Cyrus kwam tegen zijn leenheer Astyages in opstand en versloeg de Meden. Daardoor werd hij in 550 koning van Meden en Perzen. Hij beheerste daardoor een gebied dat min of meer samenvalt met het huidige Iran en het oosten van Turkije.

In 542 v. Chr. overwon hij Croesus, koning der Lydiërs. De verovering van het Lydische koninkrijk bracht ook de annexatie van de Griekse steden op de kust van Klein-Azië met zich mee. De veroveringen werden gevolgd door die van het Nieuw-Babylonische Rijk, dat nog steeds een ernstige bedreiging vormde voor het Perzische Rijk. Babylon, in die tijd de culturele hoofdstad van de wereld, werd verdedigd door koning Nabonidus en zijn kroonprins Belsazar. Na een jaar vol bloedige gevechten, waarvan de Nabonidus-kroniek verslag doet, versloeg Cyrus Nabonidus in oktober 539 bij Opis; twee weken later deed hij zijn intrede in de stad. Volgens Cyrus' eigen propaganda, bekend uit de Cyruscilinder, werd hij verwelkomd door de inwoners, die ontstemd zouden zijn geweest over de religieuze politiek van de laatste Babylonische koning. Sindsdien voerde Cyrus de titel "koning van Babylonië".

Na zijn machtsovername stuurde Cyrus onverwijld de godenbeelden en andere religieuze voorwerpen van de verschillende Mesopotamische steden terug, die door de Babylonische koningen vroeger waren geroofd en naar de hoofdstad gesleept. In de Hebreeuwse Bijbel wordt verteld dat ook de Joden de uit de Joodse tempel geroofde voorwerpen terugkregen en dat velen die destijds naar Babylonië verbannen waren, toestemming kregen om naar hun vaderland, dat ook tot het Perzische Rijk behoorde, terug te keren. Hiermee kwam daarmee een einde aan de Babylonische ballingschap.

(bron Wikipedia)

Afgodsbeelden.

De behoefte bij de volken aan een god groeit bij politieke spanningen.

De reactie van de volken op groeiende macht van Medië/Perzië is niet onverwacht. Men zag het en men hield zijn hart vast. Wat zou dit inhouden voor het land waar zij bij hoorden. Een wisseling van de wacht kan gunstig uitpakken voor onderworpen volken. Of je nu door de kat of de hond gebeten wordt, maakt ook niet zoveel verschil. Babel had het Midden Oosten een halve eeuw gedomineerd. Wie tegen dat rijk opstond had er een hele kwade aan. Uiteindelijk heeft dit geleid tot de val van Jeruzalem. Zou het beter gaan onder de macht van Medië en Perzië? Daar komt nog iets bij. Omwentelingen gingen vaak gepaard met enorm veel bloedvergieten. Wat houdt dit in voor de omliggende en vaak onderworpen volken. Donkere wolken pakten zich samen aan de hemel. De

volken zagen de toekomst met vreze en beven tegemoet. Jesaja 41:5 *De kustlanden zagen het en werden bevreesd, de einden der aarde beefden; ze kwamen naderbij en traden toe.* Volgens God is de reactie van de volken voorspelbaar. Men gaat afgodsbeelden maken. Iemand moest hen toch helpen. Handen uit de mouwen. De een hielp de ander. Het was echt een gezamenlijk project waar allerlei handwerkslieden hun beste krachten aan wijdde. De houtkapper en de timmerman en de edelsmid. Men steekt elkaar een hart onder de riem. Jesaja 41:6 *De een hielp de ander, tegen zijn broeder zei hij: Wees sterk!* De afgod wordt met veel zorg gemaakt. Ook heeft men er best wat voor over. Voor de rijke mensen werd de vorm van de afgod uitgehakt in hout en bekleed met bladgoud. Natuurlijk, het was vaak een opgericht beeld, met als gevolg dat het van zichzelf uit niet onwankelbaar was. Door het met spijkers vast te zetten op een ondergrond, voorkwam men dat het beeld zou omvallen. Jesaja 41:7 *De vakman bemoedigde de edelsmid, hij die met de hamer gladmaakt, hem die op het aambeeld slaat, door van het soldeersel te zeggen: Het is goed. Daarna zette hij het vast met spijkers, zodat het niet zou wankelen.* Maar goed het moet nog wel blijken of dit enige zin heeft: 'Het maken van een afgodsbeeld om je daar vervolgens tot te verstaan met een gebed of vraag.' In hoeverre is zo'n beeld in staat iets voor een mens te doen of tot stand te brengen? Dat brengt ons bij de beginvraag; God staat met de volken voor de rechter, die uit moeten maken wie de ware God is: 'De God van Israel of de goden van de volken?'

Abraham kwam van Ur der Chaldeeën.

Het volk Israel blijft het uitverkoren volk ook na de ballingschap.

Dat de volken hun toevlucht zoeken tot hun afgoden is geen verrassing. Zo zijn ze. Maar voor Israel is dit zeker niet nodig. En totaal onwenselijk. Zij zijn immers het uitverkoren volk van God. Ze hebben in Abraham hun gemeenschappelijke vader. Die werd 'een vriend van God' genoemd. Jacobus 2:23 Israel wordt door de HEERE hier met drie namen genoemd: Israel, Dienaar en Jakob. In het kort tekent God hun oer-geschiedenis met deze drie namen. Jakob, de zoon van Izaäk, de zoon van Abraham ontving de naam Israel. Met de twaalf stammen van Israel heeft God bij de berg Sinai het Oude Verbond gesloten op grond van *de tien geboden*. Exodus 34. Niet toevallig noemt de HEERE hen hier *Mijn dienaar*. Het is op zich een eretitel voor iemand van wie het meest op de voorgrond treedt zijn gehoorzaamheid aan God. Wie leidinggevend is – in gelovig opzicht – zal altijd een dienaar van God willen zijn. Juist in de erkenning dat God als HEER boven de mens staat, ontvangt de gelovige mens zijn gezag. Mensen als de apostel Paulus zien zichzelf ook vooral als *dienaar* van God waarbij *betrouwbaarheid* beslissend is. 1 Korintiërs 4:1,2 Juist in zijn loyaliteit aan God is Israel anders dan alle andere volken op aarde. Jesaja 41:8 *Maar u, Israël, Mijn dienaar, u, Jakob, die Ik heb verkozen, het nageslacht van Abraham, die Mij liefhad.* God opent de toekomst voor Zijn volk. De HEERE spreekt via de profeet Jesaja over de periode na de ballingschap in Babel; het moment waarop Israel terug mag keren naar het land van herkomst en Jeruzalem compleet met tempel mag herstellen. Het goede nieuws is: God gaat met Zijn volk verder ook na de redelijk heftige disciplinaire maatregel van de ballingschap. Er is voor Israel een leven met God; ook na het verbreken van het Oude Verbond staat *de verkiezing* nog als een huis. Op het moment waarop de HEERE naar de

toekomst kijkt, gaan Zijn gedachten ook terug naar het begin van Zijn bijzondere relatie met Israël. God heeft Abram geroepen van Ur der Chaldeeën, bij wijze van spreken het einde van de aarde. God heeft in Abraham Zich een volk uitverkoren, het volk Israël. Dat moet blijven; die overtuiging bij de Israëlieten om het uitverkoren volk van God te zijn, blijft staan wat de ontwikkelingen in de toekomst ook zullen zijn. Jesaja 41:9 *u, die Ik gegrepen heb van de einden der aarde, geroepen uit haar uithoeken, en tegen wie Ik zei: U bent Mijn dienaar, Ik heb u verkozen, Ik heb u niet verworpen.* In tegenstelling tot de volken hoeft Israël niet bang te zijn. God is met hen. Ook bij de grote omwenteling van de machten op aarde, zal God Zijn volk – dat zich er midden tussen bevindt – bewaren. God zegt toe Zijn volk op allerlei manieren ter zijde te staan. Op Hem kunnen ze van op aan. Hij is een rechtvaardig God. Als Hij dit toezegt, zal Hij het zeker doen. Jesaja 41:10 *Wees niet bevreesd, want Ik ben met u, wees niet verschrikt, want Ik ben uw God. Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met Mijn rechterhand, die gerechtigheid werkt.*

Israël blijft Gods uitverkoren volk.

God versterkt het vertrouwen van Zijn volk voor de tijd na de ballingschap.

De profeet kon dat nu wel zeggen ‘dat God hen zou helpen’ enz. maar beseft Jesaja wel welke belangen en krachten er spelen. Denk je dat ze ons zomaar laten gaan uit de ballingschap? Ze hebben het gevoel dat God en Zijn profeet de situatie volstrekt onderschatten. Het is waar – om een voorbeeld te noemen – dat de volken die zich gesetteld hadden in het voormalige Israël, grote bezwaren hadden tegen de terugkeer van de Joden en de herbouw van Jeruzalem. Er werden bezwaren ingediend bij de koning van Medië en Perzië. Het moest allemaal tot in detail nagezocht worden. Was er wel een toezegging van de Perzische vorst? Ze hebben het voor elkaar gekregen dat de tempelbouw voor zo’n 25 jaar stilgelegd is. De Joodse leiders werden toch schrikachtig toen men geconfronteerd werd met zoveel bezwaren vanuit de omgeving. Jesaja 41:11 *Zie, zij zullen beschaamd en te schande worden, allen die in woede tegen u ontstoken zijn. Zij zullen worden als niets, zij zullen omkomen, de mannen die u aanklagen.* Als God er niet geweest was met de profeten Haggai en Zacharia dan was de tempel er bij wijze van spreken nog niet geweest. Wat is het geval? Men begon in 520 v Chr. gewoon te bouwen. De fundamenten waren al gelegd in 538 v Chr. compleet met een altaar. Daarop bouwde men verder vanaf 520 v Chr. Toen de omgeving protest aantekenden hebben de Joden de zaak omgekeerd. Men moest eerst maar eens met bewijzen komen vanuit het Medisch/Perzische hof dat het niet toegestaan was. Tot die tijd bouwde men gewoon door. En wat bleek? De archieven brachten niets naar voren waarin de herbouw verboden werd, integendeel. Zo overwon de HEERE met hulp van de profeten de tegenwerking van de omgeving. Jesaja 41:12 *U zult hen zoeken, maar u zult hen niet kunnen vinden, de mannen die zich tegen u keren. Zij zullen worden als niets, als volstrekt niets, de mannen die strijd tegen u voeren.* Door de aanmoedigingen van hogerhand voelde de Joodse bevolking zich gestimuleerd en vatten ze nieuwe moed. Nu God Zich door de profeten achter het volk opstelde durfden de inwoners van Jeruzalem het tempelproject af te bouwen. Het geloof kan wonderen verrichten, alleen al omdat men vertrouwt op de Almacht van God. Jesaja 41:13 *Want Ik ben de HEERE, uw God, Die uw rechterhand vastgrijpt en tegen u zegt: Wees niet bevreesd, Ik help u.* Als God voor je is, wie zal er

dan tegen je zijn? Dat is waar. Het neemt niet weg dat God ook tegen het volk is geweest. In de tijd van de ballingschap brak alles hen bij de handen af. Wat het volk ook deed om de vijanden buiten de muren te houden, het lukte niet. Die ervaring heeft bij de Joodse gemeenschap afbreuk gedaan aan hun zelfvertrouwen. Toen ook het vertrouwen op God het begaf, was er niet veel van hun zelfgevoel meer over. In het dierenrijk kun je hen misschien vergelijken met een klein worm. Voor God is het bijna een koosnaampje nu Hij Zich tot Schutsheer van Israel heeft opgeworpen. Ze hoeven niet uit te gaan van hun eigen kracht, maar mogen zich verzekerd weten van hulp van boven. God wordt hier Verlosser genoemd. Dat woord komt van het Hebreeuwse woord Go'el, Losser. De Losser koopt een familielid vrij uit de slavernij. Op vergelijkbare wijze bevrijdt de HEERE Zijn volk uit de onderworpenheid aan andere volken op hun grondgebied. God schenkt hen hun eigen land terug en schenkt hen hun waardigheid en vrijheid terug. Jesaja 41:14 *Wees niet bevreesd, wormpje Jakob, volkje Israël, Ik help u, spreekt de HEERE, uw Verlosser is de Heilige van Israël.*

De tweede tempel.

Israel zal de volken – die hen veel kwaad gedaan hebben – uiteindelijk oordelen.

Het goede nieuws zal zijn doel niet missen. Voordat het volk Israel door het diepe dal van de ballingschap van Babel gaat, vertelt God aan hen dat ze aan de andere kant van het dal er weer uit op zullen krabbelen. Voordat de ellende in alle hevigheid toeslaat, spreekt de HEERE al van de verlossing. Zij zullen dat nodig hebben. Het vraagt geloof van hen. Maar in de toezegging ontvangen ze de zekerheid dat de ballingschap *de uitverkiezing van het volk Israel* niet te niet zal doen. Ze zijn en ze blijven het volk van God. Daar komt nog iets bij. De ontwikkelingen in het politieke spectrum van die tijd kan hen bemoedigen. Wanneer geruchten de ronde doen dat de Pers Kores aan de macht komt en wanneer ze horen dat hij Medië heeft onderworpen, zullen ze opveren. Dat zal goed nieuws zijn voor de ballingen. Wanneer alles tot de laatste punt en komma dan ook nog vervuld wordt – op de wijze die God heeft aangekondigd – zal het voor Israel een onvergetelijk bewijs zijn dat God doet wat Hij hen toezegt. Niet alleen weet God wat er in de schoot van de toekomst verborgen ligt. Hij heeft ook de macht de geschiedenis naar Zijn hand te zetten. Twee zaken zijn echter op voorhand buitengewoon zwaar voor de gelovige Israëliet.

Het eerste is dat hun vijanden gedurende een bepaalde tijd de bovenliggende partij zullen zijn. Natuurlijk God is er. Zijn macht en zijn liefde zijn onbetwistbaar. Maar de knie van de vijanden in de nek valt ook niet te ontkennen. Hoe langer dit duurt hoe sterker het geloof wordt aangevochten. Het volk Israel moest deze zaken doormaken. Het was niet anders. Om die reden schuift God alvast een tipje van de sluier – die over de toekomst hangt – opzij. Uiteindelijk zal Israel over al zijn vijanden het vonnis vellen. Met de metafoor waarmee het oordeel van God wordt aangegeven, wordt gesproken over de positie van Israel bij de uitvoering van Gods vonnis. De metafoor is er een van *de oogst*. God zal door Zijn volk de volken dorsen als met een scherpe dorsslede om alle tarwekorrels binnen te

halen. Jesaja 41:15 *Zie, Ik maak u tot een scherpe dorsslede, een nieuwe, met puntige pinnen.* Daarna zal hij alles wat overblijft van de oogst als stof in de wind gooien en die zal het meevoeren en over het land verspreiden. Jesaja 41:15,16 *U zult bergen dorsen en verpulveren, en heuvels maken als kaf. U zult ze wannen, de wind zal ze opnemen, en de storm zal ze verspreiden. Maar ú zult zich verheugen in de HEERE, in de Heilige van Israël zult u zich beroemen.* De vergelijking met iemand als Johannes de Doper dringt zich aan ons op. Hij zag de nabije toekomst en de komst van de Messias ook als een binnenhalen van de oogst en het wannen van wat weggeworpen wordt. Mattheüs 3:11,12 *Ik doop u wel met water tot bekering, maar Hij Die na mij komt, is sterker dan ik; ik ben het niet waard Hem Zijn sandalen na te dragen. Hij zal u dopen met de Heilige Geest en met vuur. Zijn wan is in Zijn hand en Hij zal Zijn dorsvloer grondig reinigen en Zijn tarwe in de schuur verzamelen en Hij zal het kaf met onuitblusbaar vuur verbranden.* Uiteindelijk is het goede nieuws van de Heere Jezus Christus vanuit Jeruzalem door Joodse apostelen wereldwijd verspreid. Voor de een is dit het reddende Evangelie, voor de ander – die het niet op waarde schat – het einde. Ook de apostel Paulus zag zijn werk zo. 2 Korintiërs 2:15,16 *Want wij zijn voor God een aangename geur van Christus, onder hen die zalig worden en onder hen die verloren gaan; voor de laatsten een doodsgneur, die leidt tot de dood, maar voor de eersten een levensgeur, die leidt tot het leven.*

De tarwekorrels vallen neer, het kaf verwaait.

Na alle ontberingen die het volk van God moet doormaken zal er een nieuwe tijd aanbreken.

Het tweede wat het volk Israel bijzonder zwaar zal vallen is dat ze door buitengewoon moeizame perioden zullen moeten. Zo zwaar dat ze ellendig genoemd worden. Er is geen water. Ze zullen bang zijn om te sterven van de dorst. Dat is het slechte nieuws. God wil Zijn volk reëel maken in wat ze te verduren krijgen. Het goede nieuws wordt meteen bijgevoegd. God zal hen redden. Hij zal bij hen zijn. Hij laat hen niet aan hun lot over. Hij trekt met hen de diepte door. Jesaja 41:17 *De ellendigen en de armen zoeken water, maar het is er niet, hun tong versmacht van dorst. Ík, de HEERE, zal hen verhoren, Ik, de God van Israël, zal hen niet verlaten.* Het is wellicht goed om te weten dat dit slechte nieuws vermoedelijk de tegenkant is van het goede nieuws, zoals het lijden, sterven van de Heere Jezus de tegenkant is van de opstanding. De overwinning die God Zijn volk zal geven, wordt vooraf gegaan door iets wat voelt als een nederlaag. De uitkomst die het volk aan den lijve ondervindt, hangt blijkbaar onlosmakelijk samen met de die ellende waar ze in verkeerden. Zelfs van de Heere Jezus weten we ‘dat Hij de gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen Hij heeft geleden’. Het lijden dat Hem onschuldig overkwam, vroeg van Hem het uiterste om toch – door alles heen – op God te blijven vertrouwen. Elke keer voerde zijn levenseinde een stapje dieper en werd van hem gevraagd eens-willend met God te blijven. Christus heeft aan God gevraagd of er geen andere weg was, maar toen Hem duidelijk werd dat de weg van het lijden en sterven de enige weg was naar de verlossing van de wereld, heeft Hij zich hierbij neergelegd. In principe gebeurde dat, toen de Heere zei: ‘Uw wil geschiede’. Marcus 14:36 *En Hij zei: Abba, Vader, alle dingen zijn mogelijk voor U; neem deze drinkbeker van Mij weg, maar niet wat Ik wil, maar wat U wilt.* We zijn als mens de gehoorzaamheid kwijtgeraakt toen we – als goede schepping in het Paradijs – in de meest ideale omstandigheden

verkeerden. Blijkbaar is het onvermijdelijk dat we – eenmaal verlost door de Heere Jezus – de gehoorzaamheid aan God ook onder de meest ongunstige omstandigheden moeten bewaren. Zoals God er alles aan heeft gedaan om ons te bewaren binnen de gezegende ruimte van de relatie met Hem en elkaar in het paradijs, zo krijgt de tegenstander van God – de duivel – de gelegenheid om de meest ongunstige omstandigheden te creëren om ons van ons geloof af te brengen. Het gebed ‘Uw wil geschiede in de hemel alsook op aarde’ hangt onlosmakelijk samen met het gebed ‘en leidt ons niet in verzoeking/beproeving maar verlos ons van de boze.’ Ook de Heere Jezus maakt ons hierin nuchter als volgelingen van Hem zal het ons niet echt beter vergaan. Johannes 15:20 *Herinner u het woord dat Ik u gezegd heb: Een dienaar is niet meer dan zijn heer. Als zij Mij vervolgd hebben, zullen zij ook u vervolgen; als zij Mijn woord in acht genomen hebben, zullen zij ook het uwe in acht nemen.* In dit alles is God ons nabij om ons te redden en deel te geven aan de uiteindelijke definitieve verlossing. De redding van het oordeel en van de dood zal voor Zijn volk het begin worden van een nieuwe tijd, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Er valt bijna niet aan te ontkomen. Hier laat de HEERE God Zijn volk aan denken. De bronnen die God laat ontspringen de in de dalen en de stroompjes die van de bergen aanzwellen tot rivieren geven een beeld van de overvloedige tijd van de nieuwe aarde die aanbreekt als de scheiding voltrokken tussen de tarwe en het kaf. De woestijn zal bloeien als een roos. Jesaja 41:18 *Ik zal op kale hoogten rivieren doen ontspringen, midden in valleien bronnen. Ik zal de woestijn maken tot een waterpoel, het dorre land tot waterbronnen.* De woestijn is normaal een vlakke met zand. Er mogen heuvels zijn in de woestijn die ergens de overeenkomst met duinen vertonen, maar nergens is het water van de zee. Er is geen strand. Het is zand en nog eens zand. Maar deze zandbak zal God omtoveren tot een woud van bomen, ceders, acacia’s, mirten en oliehoudende bomen, cipressen en dennenbomen enz. Uitgestrekte bossen zullen het zonlicht zeven met hun bladerenkroon voordat met grotere en kleinere lichtplekken de aarde wordt geraakt. Jesaja 41:19 *Ik zal in de woestijn de ceder zetten, de acacia, de mirt en de oliehoudende boom. Ik zal in de wildernis de cipres plaatsen, samen met plataan en dennenboom.* Uiteindelijk zal dit uitlopen op de eer en de verheerlijking van Gods NAAM. Alle gelovigen – uit Israel en de volken – zullen de HEERE eren en aanbidden vanwege het reddingsplan dat Hij in Christus heeft uitgevoerd. Door Zijn dood en opstanding redt Christus Zijn volk van de dood en de satan en de schuld en komt het herstelplan met de schepping tot zijn doel in de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Jesaja 31:20 *opdat men ziet en erkent, bedenkt en tevens inziet dat de hand van de HEERE dit gedaan heeft, en de Heilige van Israël het geschapen heeft.*

De woestijn zal bloeien als een roos.

God vraagt van de goden om iets over de toekomst te openbaren.

Het gesprek met de volken is nog niet voorbij. Zij zoeken hun heil bij de afgoden, die ze overigens zelf laten maken door een timmerman en edelsmid. God daagt de goden uit: ‘Wie van ons heeft de geschiedenis in de hand en wie kan voorzeggen wat er in de toekomst gaat gebeuren?’ Eerst lag de

nadruk op Gods hand in de geschiedenis. God is het Zelf Die Kores tot koning maakt en zijn zegentocht onder de volken tot een succes maakt. Men kan als tegenpartij zeggen dat 'iedereen kan claimen de hand in de geschiedenis te hebben.' Dat mag dan zo zijn, maar het is niet aan iedereen gegeven correcte voorzeggingen te doen, zeker niet wanneer die pas over 150 jaar geschiedenis worden. Nu wil het geval dat wat God over Kores de Pers heeft verteld via Jesaja tot de punt en de komma is uitgekomen. Dat maakt het verhaal sterker dat God, de God van Israel Zelf de geschiedenis leidt. Tegen het eind van Jesaja 41 gaat het vooral over 'de voorzienigheid van God' oftewel God 'Die vooraf ziet wat er gaat gebeuren, maar ook voorziet in de dingen waar Zijn volk mee gediend is.' Opnieuw daagt de HEERE ditmaal de goden zelf uit. Jesaja 41:21 *Kom naderbij met uw aanklacht, zegt de HEERE, kom maar naar voren met uw bewijzen, zegt de Koning van Jakob.* Misschien kunnen de goden iets uit het verleden naar voren brengen? Deze zaken zijn dan wel reeds geschied, maar er kan toch een aanwijzing zijn dat de goden die voorzagen en er de hand in hadden. God Zelf kan wel voorbeelden geven – bijvoorbeeld van de belofte van land aan volk aan Abraham; iets wat Hij 400 jaar na dato heeft vervuld toen het volk Israel zijn intrek nam in het 'beloofde land'. Het antwoord moeten zij echter schuldig blijven. Maar goed dit kan. Om die reden geeft de HEERE de goden een herkansing: 'Kunnen de goden wellicht iets melden over de toekomst?' Dan zou duidelijk worden dat zij over bovenmenselijke gaven beschikken. Maar ook op deze vraag komt geen antwoord. Jesaja 41:22 *Laten zij naar voren brengen en ons bekendmakende dingen die zullen gebeuren. De dingen van vroeger – wat waren ze? Maak het bekend, en wij zullen het ter harte nemen en het einde ervan weten, of doe ons de komende dingen horen.* Op een gegeven moment kan God het niet nalaten enig sarcasme te laten doorklinken in zijn woorden. 'Doe ten minste iets, zegt de HEERE het zal een schok te weeg brengen.' Maar het blijft oorverdovend stil aan de andere zijde. De afgoden, weten niets en doen niets. Jesaja 41:23 *Maak de dingen bekend die hierna zullen komen, en wij zullen weten dat u goden bent. Doe tenminste iets, goed of kwaad, en wij zullen verschrikt zijn en het tezamen inzien.* De onafhankelijke rechter stelt de God van Israel in het gelijk. Iedereen die enigszins onafhankelijk denkt zal dit moeten erkennen. In die zin is de zogenaamd wetenschappelijke benadering van Jesaja in de 19de en 20ste eeuw wel enigszins kwalijk. De wetenschap deelt het boek Jesaja namelijk op in drie delen en onderscheidt tussen Jesaja, 1-39 en Deutero-Jesaja 40-55 en Trito-Jesaja 56-66. De achterliggende reden is juist dit punt dat God – 150 jaar voor de datum – via Jesaja Zich uitspreekt over de Perzische tijd en de koning zelfs bij name kent: Kores. Omdat men dit niet kan geloven, gaat men ervan uit dat een leerling van Jesaja in de 5de eeuw v Chr. deze zaken opgeschreven heeft. Op die manier breekt men het godsbewijs dat de HEERE aanlevert, wel in stukken. De vraag is hoe men de voorzegging van de geboorte van de Heere Jezus – in het boek Jesaja – 600 jaar na dato kan verklaren. De opdeling van het boek Jesaja in drie delen is echt een wetenschappelijke actie van de 19de en 20ste eeuw.

Jesajarol Qumran.

In de grotten van Qumran is een Jesajarol gevonden van ongeveer 200 v Chr. met een aaneengeschreven tekst, die nergens onderbroken wordt. De Joodse traditie zag Jesaja wel degelijk als één boek(rol). Voor God is er geen twijfel. Hij heeft voldoende duidelijk gemaakt dat de afgoden niets voorstellen en dat degenen die daarop vertrouwen heel dom bezig zijn. Jesaja 41:24 *Zie, u bent minder dan niets, en uw werk is minder dan een nietig ding; een gruwel is hij die voor u kiest.*

De Cyrus-cilinder

Het graf van Kores de Grote.

Betrouwbare toekomstverwachting versterkt het geloof in de God van de Bijbel.

Koning Kores (Cyrus) van Perzië is geen onbekende voor de Bijbel. Daniël kende hem. Zie staatje. Ezra kende hem. Sterker bij de profeet Ezra opent met de toezegging van deze vorst die aan de *Joden het recht op terugkeer* verleent. Ezra 1:1-3 *In het eerste jaar nu van Kores, de koning van Perzië, wekte de HEERE de geest van Kores op, de koning van Perzië, opdat het woord van de HEERE, dat Hij bij monde van Jeremia gesproken had, vervuld zou worden om door zijn hele koninkrijk een boodschap te laten gaan, ook in geschrifte: Zo zegt Kores, de koning van Perzië: Alle koninkrijken van de aarde heeft de HEERE, de God van de hemel, aan mij gegeven, en Hij is het Die mij heeft opgedragen om een huis voor Hem te bouwen in Jeruzalem, dat in Juda ligt. Wie er onder u ook maar tot al Zijn volk behoort – zijn God zij met hem – laat hij optrekken naar Jeruzalem, dat in Juda ligt, en laat hij het huis van de HEERE, de God van Israël, bouwen; Hij is de God Die in Jeruzalem woont. God claimt achter de verschijning van deze koning te zitten. Feit is dat deze vorst in redelijk korte tijd het Midden Oosten aan zich wist te onderwerpen. Met de overwinning op Babel was hij de wereldleider. Deze Kores ging anders met de mensen om dat zijn voorganger. Hij behandelde de weggevoerde volken vriendelijk en gaf hen het recht om terug te keren naar het land van herkomst en om hun eigen goden te dienen. Als motivatie staat er bij Ezra bij dat de koning het op prijs stelt dat er in alle talen voor hem gebeden wordt. Mogelijk dat men dit impliciet beschouwt als het ‘aanroepen van Gods Naam’. Jesaja 41:25 *Ik doe iemand opstaan uit het noorden en Hij zal komen: vanwaar de zon opkomt zal Hij Mijn Naam aanroepen; Hij zal komen, de machthebbers als leem vertreden en zoals een pottenbakker klei treedt.* De HEERE constateert dat Hij van de andere volken niets vernomen heeft. Ook hun goden deden er het zwijgen toe. Er was niemand onder hen die iets over de toekomst kwijt wilde. De reden ligt vermoedelijk in onwetendheid. Men weet het gewoon niet. Men moet het antwoord schuldig blijven. Daarmee tonen ze op hetzelfde moment hun ongelijk. De afgoden weten niets. Ook brengen zij niets tot stand. Jesaja 41:26 *Wie heeft het van het begin af verkondigd, zodat wij het kunnen weten, of van tevoren, dat wij kunnen zeggen: Het is terecht? Maar er is niemand die het verkondigt, ook niemand die iets horen doet, ook niemand die uw woorden hoort.* De Enige Die kan zeggen ‘dat Hij het wist’ is de HEERE, de God van Israel. Hij is de Eerste, Die Sion wees op de Perzen en het ‘recht op terugkeer’! Hij is het Die de vreugdebode naar Jeruzalem stuurde. Jesaja 41:27 *Ik, de Eerste, zeg tegen Sion: Zie, zie ze daar! en tegen Jeruzalem: Ik zal een Vreugdebode geven.* De rest liet het afweten. God is zwaar in hen teleurgesteld. God hoopt dat dit een vernietigende klap is voor het geloof in de afgoden. God*

ziet maar wat graag dat het geloof in de goden tot een einde komt. Niemand is er bij gebaat. Niet alleen de goden, maar ook de zogenaamde raadslieden van de volken leggen de hand op de mond. Zij weten het niet. En dat terwijl de God van Israel met de Bijbel in de hand bewijst 'dat Hij het altijd al gezegd heeft; ja zelfs dat Hij er de hand in heeft'. Jesaja 41:28 *Want Ik zag toe, maar er was niemand, zelfs niet onder dezen, er was geen raadsman, dat Ik hun iets zou vragen en zij Mij antwoord zouden geven.* God heeft geen goed woord over voor de afgoden. Het is ten enenmale onbegrijpelijk dat het geloof in de goden een hoge vlucht genomen heeft onder de volken. Maar dat ook het volk Israel zo gevoelig zou zijn voor deze 'nietsen' verbaast de HEERE. Hopelijk is nu voldoende aangetoond dat ze niets voorstellen. Jesaja 41:29 *Zie, zij allen zijn nietigheid, hun werken zijn niets, hun gegoten beelden zijn wind en leegte.*

Kores of Cyrus

Jesaja 41:2	Wie heeft vanwaar de zon opkomt de rechtvaardige doen opstaan, hem geroepen om te gaan? Wie heeft heidenvolken aan hem overgeleverd en doet hem koningen vertreden? Wie heeft hen als stof overgeleverd aan zijn zwaard, als wegwaaiende stoppels aan zijn boog?
Jesaja 41:25	Ik doe iemand opstaan uit het noorden en Hij zal komen: vanwaar de zon opkomt zal Hij Mijn Naam aanroepen; Hij zal komen, de machthebbers als leem vertreden en zoals een pottenbakker klei treedt.
Jesaja 44:28	Die over Kores zegt: Hij is Mijn herder, en hij zal al Mijn welbehagen volbrengen, door tegen Jeruzalem te zeggen: Word gebouwd, en tegen de tempel: Word gegrondvest.
Jesaja 45:1	Zo zegt de HEERE tegen Zijn gezalfde, tegen Kores, die Ik vastgrijp bij zijn rechterhand, om de volken vóór hem neer te werpen, en de lendenen van koningen zal Ik ontgorden; om deuren voor hem te openen, poorten zullen niet gesloten worden:
Jesaja 45:13	Ík heb Kores doen opstaan in gerechtigheid, en al zijn wegen zal Ik rechtmaken. Hij zal Mijn stad bouwen en hij zal Mijn ballingen vrijlaten, zonder betaling en zonder geschenk, zegt de HEERE van de legermachten.
Jesaja 46:11	Die een roofvogel roept uit het oosten, een man van Mijn raad uit een ver land. Ja, Ik heb gesproken, Ik zal het ook doen komen; Ik heb het geformeerd, Ik zal het ook doen.
Jesaja 48:14,15	Kom bijeen, u allen, en luister. Wie onder hen heeft deze dingen verkondigd? De HEERE heeft Kores lief, hij doet Zijn welbehagentegen Babel, en Zijn arm zal tegen de Chaldeeën zijn. Ik, Ik heb gesproken, ook heb Ik hem geroepen. Ik zal hem doen komen, en zijn weg zal voorspoedig zijn.
Jeremia 51:11	Slijp de pijlen scherp, vul de kokers! De HEERE heeft de geest van de koningen van Medië opgewekt, want Zijn plan met Babel is om het te gronde te richten, want dit is de wraak van de HEERE, de wraak voor Zijn tempel.
2 Kronieken 36:22,23	In het eerste jaar nu van Kores, de koning van Perzië, wekte de HEERE de geest van Kores op, de koning van Perzië, opdat het woord van de HEERE, dat Hij bij monde van Jeremia gesproken had, vervuld zou worden om door zijn hele koninkrijk een boodschap te laten gaan, ook in geschrifte: Zo zegt Kores, de koning van Perzië: Alle koninkrijken van de aarde heeft de HEERE, de God van de hemel, aan mij gegeven, en Hij is het Die mij heeft opgedragen om een huis voor Hem te bouwen in Jeruzalem, dat in Juda ligt. Wie er onder u ook maar tot al Zijn volk behoort – de HEERE, zijn God, zij met hem en laat hij optrekken.
Daniël 1:21	En Daniël bleef tot het eerste jaar van koning Kores.
Daniël 10:1	In het derde jaar van Kores, koning van Perzië, werd er een woord geopenbaard aan Daniël, aan wie de naam Beltsazar gegeven is.

